

28989

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 28.05.2025

KALA

Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Yaşlanma Çalışmaları Derneği (Senex) tarafından yayımlanan "Yaşlılara Yönelik Şiddet ve İhlallerin İzlenmesi: 2025 yılı I. Dönem Raporu", Türkiye'de yaşlıların karşı karşıya kaldığı hak ihlallerinin endişe verici boyutlara ulaştığını gözler önüne sermektedir. Rapor, 2021 yılından bu yana sürdürülen ve küresel düzeyde tanınan Senex İzleme çalışmasının bulgularını içermekte olup, yaşlılara yönelik şiddet, ihmal, istismar ve ayrımcılık olgularını sistematik olarak belgelemektedir.

Rapora göre, 2025 yılının ilk dört ayında (Ocak, Şubat, Mart, Nisan) Türkiye genelinde yaşlılara yönelik toplam 743 hak ihlali olgusu tespit edilmiştir. Bu sayı, şimdiye kadar karşılaşılan en yüksek olgu sayısı olarak kayıtlara geçmiştir. Daha da vahimi, bu olguların %56'sı ölümle sonuçlanmıştır; bu da hak ihlaline uğrayan her 10 yaşlıdan yaklaşık 6'sının hayatını kaybettiği anlamına gelmektedir. 2025'in ilk döneminde en fazla hak ihlali sırasıyla Aydın (47), Antalya (46), Bursa (45), İstanbul (35) ve İzmir (30) kentlerinde yaşanmıştır.

Raporda öne çıkan ihlal türleri arasında ihmal sonucu gerçekleşen trafik kazaları (177 olgu), şüpheli ölümler (144 olgu), ihmal kaynaklı yangınlar (95 olgu), düşme (55 olgu) ve kayıp olguları (50 olgu) ilk sıralarda yer almaktadır. Şüpheli ölümlerin ve doğal olmayan nedenlerle (trafik kazası, yangın, düşme vb.) gerçekleşen ölümlerin yaygınlaşma eğiliminde olduğu, cinayet olgularının yaşandığı ve özellikle yoksul, dul ve engelli yaşlı kadınların yapısal faktörler nedeniyle daha fazla risk altında olduğu vurgulanmaktadır. Raporda, bu olguların büyük bir kısmının yaş dostu çevre düzenlemeleri, hizmet sunumu ve etkin denetimlerle önlenilebileceği belirtilmekte; ancak şüpheli ölümlerde "yaşlıydı, zaten ölecekti" önyargısı nedeniyle etkin soruşturma yapılmadığına dair bildirimler alındığına dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Senex tarafından yayımlanan ve 2025 yılının ilk dört ayında yaşlılara yönelik 743 hak ihlali yaşandığını ve bunların %56'sının ölümle sonuçlandığını belirten rapordan haberdar mıdır? Bakanlığınızın bu vahim tablo hakkındaki değerlendirmesi nedir?

28989

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

2. Raporda belirtilen 144 şüpheli ölüm olgusuyla ilgili olarak, Bakanlığınıza bağlı kolluk kuvvetleri tarafından yürütülen soruşturma verileri nelerdir? Yaşlı ölümlerinde "yaşlıydı, zaten ölecekti" önyargısının önüne geçmek ve ihmal veya kasıt ihtimallerini titizlikle araştırmak için özel bir çalışma veya eğitim programı mevcut mudur?
3. Yaşlılara yönelik işlenen 17 cinayet olgusunun aydınlatılması ve faillerinin yakalanması konusunda yürütülen çalışmalar ne aşamada? Yaşlılara yönelik şiddet ve cinayetlerin önlenmesi için Bakanlığınızın ne gibi önleyici güvenlik tedbirleri bulunmaktadır?
4. Yaşlıları hedef alan dolandırıcılık olgularının (37 olgu) önlenmesi için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? Vatandaşları bu tür suçlara karşı bilinçlendirmek ve kolluk kuvvetlerinin bu suçlarla mücadelesini etkinleştirmek adına özel birimler veya projeler var mıdır?
5. İhmal sonucu gerçekleştiği belirtilen 177 trafik kazasında yaşlıların hayatını kaybetmesi veya yaralanması konusunda, trafik denetimlerinin artırılması ve yerel yönetimlerle iş birliği içinde yaşlı dostu trafik düzenlemelerinin (uygun yaya geçitleri, aydınlatma, hız limitleri vb.) hayata geçirilmesi için Bakanlığınızın bir girişimi olacak mıdır?
6. Tespit edilen 50 kayıp olgusuyla ilgili olarak, yaşlıların bulunması için ne tür arama-kurtarma faaliyetleri yürütülmektedir? Özellikle demans veya Alzheimer gibi rahatsızlıkları olan yaşlıların kaybolmasını önlemeye yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile ortak bir çalışma yürütülmekte midir?
7. İhmal kaynaklı olduğu belirtilen 95 yangın olgusunda can kayıplarının önlenmesi için, Bakanlığınıza bağlı itfaiye teşkilatlarının denetimi ve özellikle risk altındaki yaşlıların yaşadığı konutlarda yangın güvenliği önlemlerinin artırılması konusunda ne gibi adımlar atılmaktadır?
8. Yaşlılara yönelik şiddet, ihmal ve istismar olgularını bildirmek için vatandaşların kullanabileceği (KADES benzeri) özel bir ihbar mekanizması kurulması planlanmakta mıdır?
9. Kolluk kuvvetleri personelinin, yaşlı hakları, yaşlılara yönelik suçların hassasiyeti ve yaşlı mağdurlara/tanıklara yaklaşım konularında özel eğitimler alması sağlanmakta mıdır?
10. Bakanlığınız, yaşlıların "Güvenlik, Şiddet ve Suçtan Korunma Hakkı"nın (156 ihlal) ve "Yaşam Hakkı/Can Güvenliği Hakkı"nın (444 ihlal) etkin bir şekilde korunması için Sağlık Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile hangi düzeyde iş birliği yapmaktadır? Bu konuda bakanlıklar arası ortak bir strateji belgesi veya eylem planı mevcut mudur?